

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2549 สมรรถนะบัณฑิต ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลและความสามารถหมวดวิชาเฉพาะ 2) ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน 3) ด้านสารสนเทศ 4) ด้านการวิจัย และ 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ประชากรเป็นบัณฑิตพยาบาลจำนวน 84 คน และผู้บังคับบัญชามีจำนวน 84 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความตรงของแบบสอบถาม 0.82 และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชา 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแบบบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อสมรรถนะของตนเองด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล ความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน ด้านสารสนเทศ ด้านการวิจัย และด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ในระดับมาก ($\mu=4.18, \sigma=0.52$; $\mu=4.24, \sigma=0.16$; $\mu=4.16, \sigma=0.65$; $\mu=4.04, \sigma=0.77$; $\mu=4.49, \sigma=0.47$) และบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อความสามารถหมวดวิชาเฉพาะในหมวดการพยาบาลพื้นฐานและการพยาบาลเฉพาะทางอยู่ในระดับมาก เช่นกัน โดยเฉพาะสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu=4.21, \sigma=0.78$) ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล ความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน ด้านสารสนเทศ ด้านการวิจัย ในระดับปานกลาง ($\mu=3.37, \sigma=0.57$; $\mu=3.39, \sigma=0.21$; $\mu=3.20, \sigma=0.86$; $\mu=3.16, \sigma=0.71$) ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ในระดับมาก ($\mu=3.88, \sigma=0.70$) ส่วนความสามารถหมวดวิชาเฉพาะซึ่งประกอบด้วย การพยาบาลพื้นฐานและการพยาบาลเฉพาะทาง ผลการวิจัยพบว่า การ

พยาบาลพื้นฐานผู้บังคับบัญชาที่มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.65$) และผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะการพยาบาลเฉพาะทางของบัณฑิตสาขาการพยาบาลอนามัยชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.69$)

การอภิปรายผล

คณะผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. ความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของตนเอง

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลและด้านความสามารถหมวดวิชาเฉพาะ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร หมู่พยัคฆ์ (2549) และการศึกษาของ ดนอมขวัญ ทวีบุรณ์, ปฤศณา กุวานันท์, และเดลินศรี ศรทรง (2549) ซึ่งพบว่า บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของตนเองด้านทักษะวิชาชีพการพยาบาลในระดับดี

1.1.1 ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลในรายวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากในขณะที่เป็นนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติทั้งในโรงพยาบาลเอกชนและรัฐบาล ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งหอผู้ป่วยและการจัดการสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การที่โรงพยาบาลมีมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล โดยเฉพาะเรื่องการจัดการความเสี่ยง เช่น การป้องกันการตกเตียง เป็นต้น ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจรายวิชาการบันทึกทางการพยาบาลได้ถูกต้องครบถ้วน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรา สุทธิพรณิวัฒน์ (2545) ที่พบว่า พยาบาลจบใหม่มีสมรรถนะด้านการบันทึกและเขียนรายงาน ได้อย่างถูกต้อง ในระดับมาก การที่บัณฑิตพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคมีความพึงพอใจระดับมากอาจเนื่องมาจากการฝึกวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลทุกวิชาของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ได้ให้นักศึกษาวางแผนการพยาบาลในรูปแบบของ Nursing care plan หรือ case study อาจารย์นิเทศและอาจารย์คลินิกได้ชี้แนะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้และปรับปรุงการเขียนบันทึกทางการพยาบาล ตลอดจนทำให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการบันทึก รวมทั้งการฝึกในโรงพยาบาลเอกชนและรัฐบาลทำให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการบันทึกทางการพยาบาลที่หลากหลายส่งผลให้บัณฑิตนำมาปรับใช้ในการทำงานได้

ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล ในรายชื่อการประเมินภาวะสุขภาพและความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างเป็นทางการ การวินิจฉัยภาวะสุขภาพของผู้ใช้บริการ การวางแผนให้การพยาบาลแก่ผู้ใช้บริการ การปฏิบัติการพยาบาลอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาลได้ตามหลักวิชาการ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสมรรถนะที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสมรรถนะของการใช้กระบวนการพยาบาล บัณฑิตในขณะที่เป็นนักศึกษาต้องใช้ทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ในขณะที่เรียนกระบวนการพยาบาลนักศึกษาต้องขอความช่วยเหลือจากอาจารย์หรือพยาบาลประจำการ เมื่อจบการศึกษาเป็นบัณฑิต การมีประสบการณ์น้อยอาจทำให้บัณฑิตขาดความมั่นใจ บัณฑิตจึงประเมินความพึงพอใจในสมรรถนะดังกล่าวเพียงระดับมาก

1.1.2 บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านความสามารถหมวดวิชาเฉพาะในหมวดการพยาบาลพื้นฐานและการพยาบาลเฉพาะทางอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการเรียนทฤษฎีและฝึกปฏิบัติในรายวิชาดังกล่าวมีชั่วโมงฝึกปฏิบัติงานจำนวนมากตามที่หลักสูตรกำหนด คือ การพยาบาลพื้นฐานจำนวน 7 หน่วยกิต การพยาบาลเฉพาะทางจำนวน 52 หน่วยกิต การฝึกปฏิบัติในระยะเวลาภาคและฝึกต่อเนื่องจากชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และ 4 อาจส่งผลให้บัณฑิตมีความมั่นใจในการปฏิบัติและมีความพึงพอใจในสมรรถนะดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามค่าเฉลี่ยสมรรถนะด้านการพยาบาลจิตเวชศาสตร์และสุขภาพจิต มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด อาจเกี่ยวข้องกับจำนวนหน่วยกิตของวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชศาสตร์และสุขภาพจิต มีจำนวนเพียง 2 หน่วยกิต หากเปรียบเทียบกับจำนวนหน่วยกิตในวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะทางสาขาอื่น มีจำนวน 3-6 หน่วยกิต การมีจำนวนหน่วยกิตน้อยกว่าวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะทางสาขาอื่นๆ ทำให้บัณฑิตได้รับประสบการณ์น้อยตามจำนวนชั่วโมงฝึกปฏิบัติ จึงอาจทำให้บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของตนเองด้านการพยาบาลจิตเวชศาสตร์และสุขภาพจิต น้อยกว่าการพยาบาลเฉพาะทางสาขาอื่นๆ

1.2 ความพึงพอใจของบัณฑิตต่อสมรรถนะของตนเองด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน อภิปรายตามประเด็นใหญ่ๆ ดังนี้

1.2.1 ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านความสามารถพื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากนักศึกษาได้ปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานในทุกรายวิชาปฏิบัติในชั้นปีที่ 3 และ 4 และในการศึกษาบัณฑิต ได้มีโอกาสดแสดงความคิดเห็นหรือการฝึกในแหล่งฝึกหลากหลาย ตลอดจนการนำเสนองานกับอาจารย์พี่เลี้ยงและบุคลากรการแพทย์ ทำให้บัณฑิตได้ประสบการณ์และนำไปใช้ในขณะปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนแม้จะมีการจัดการเรียนการสอนแบบนักศึกษาเป็นศูนย์กลางมีการทำกิจกรรมในห้องเรียน แต่จากการสังเกตในหลายวิชาพบว่าผู้นำเสนองานมักเป็นคนเดิมและมี

ความสามารถในการสื่อสารอยู่เดิม สำหรับวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคมีการประชุมกลุ่มย่อยก่อนและหลังฝึกปฏิบัติ (pre-post conference) จำนวนประมาณไม่เกิน 8 คน นักศึกษาคู่กันคุยกับเพื่อนกลุ่มเล็กอาจทำให้ความมั่นใจลดลงในการเสนอความคิดเห็นในกลุ่มใหญ่หรือระหว่างสถาบัน อาจส่งผลถึงขณะที่บัณฑิตไปทำงาน บัณฑิตจึงประเมินระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของตนเองด้านนี้เพียงระดับมาก

ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านความสามารถพื้นฐานประเด็นทักษะการสื่อสาร รายชื่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารในงาน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งเป็นไปได้ว่าขณะที่บัณฑิตศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ฯ บัณฑิตได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับพยาบาลจำนวน 4 รายวิชาเฉพาะในชั้นปีที่ 2 เท่านั้นประกอบกับแหล่งฝึกปฏิบัติมีผู้ช่วยต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษค่อนข้างน้อย น่าจะส่งผลให้บัณฑิตขาดการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การเป็นพยาบาลใหม่มีภาระงานมากมีโอกาสน้อยเพิ่มเติมน้อย (กนกพร หมู่พยัคฆ์, ธนอมขวัญ ทวีบุรณ์, วิไลวรรณ ทองเจริญ, และปฤศณา ภูวนันท์, 2549)

1.2.2 บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านความสามารถพื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการบริการด้วยความเต็มใจประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจตามความต้องการของผู้ใช้บริการได้ และมีความสุขในการให้บริการสุขภาพอยู่ในระดับมากอาจเนื่องมาจากบัณฑิตได้รับการปลูกฝังคติพจน์ (Motto) ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคเรื่องคุณค่าน้ำใจไมตรีที่สองซึ่งหมายถึง การทำงานให้มากกว่าที่ได้รับมอบหมายทั้งการสอดแทรกในชั่วโมงเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรและการเข้ามัสการเป็นประจำตลอดสี่ปีของการเป็นนักศึกษา

1.2.3 บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านทักษะการมีภาวะผู้นำในข้อการวางแผนแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ การพัฒนาคุณภาพของงานอย่างต่อเนื่องในระดับมากอาจเนื่องจากบัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงานไม่มากและอยู่ในช่วงของการปรับตัวให้สามารถทำงานประจำให้ได้ บัณฑิตอาจไม่คุ้นเคยกับระบบงานจึงไม่สามารถมองงานทั้งระบบได้ บัณฑิตจึงไม่สามารถระบุปัญหาที่แท้จริงหรือวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของงานได้ส่งผลต่อการคิดวางแผนในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางาน

1.2.4 ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร หมู่พยัคฆ์, ธนอมขวัญ ทวีบุรณ์, วิไลวรรณ ทองเจริญ, และ ปฤศณา ภูวนันท์ (2549) ที่พบว่า บัณฑิตประเมินตนเองด้านมนุษยสัมพันธ์ความเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการที่บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคได้ฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนการฝึกปฏิบัติงานในชุมชน นอกจากนี้บัณฑิตได้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งภายในคณะฯ ภายใน

มหาวิทยาลัยและระหว่างหน่วยงานภายนอก ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวกับบุคลากรกับวิธีการทำงานใหม่ๆ จึงนับว่าเป็นการพัฒนาสมรรถนะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.3 ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านสารสนเทศในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อังฉรา สุทธิพรณีวัฒน์ (2545) พบว่า พยาบาลจบใหม่มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาลในระดับสูงและการศึกษาของ ศิราณี เกียรติแก้ว, รุจิเรศ ธนุรักษ์, และ อภรชา ลำดับวงศ์ (2551) ที่พบว่าบัณฑิตมีระดับการรับรู้ต่อความสามารถด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ในระดับมาก บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคในรุ่นนี้ได้ผ่านการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเรียนด้านสารสนเทศในรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศทางการพยาบาล ประกอบกับการฝึกงานในโรงพยาบาล มีการใช้ระบบฐานข้อมูล การบันทึกข้อมูลผู้ป่วยทำให้บัณฑิตมั่นใจว่าปฏิบัติได้ แต่อย่างไรก็ตามระบบสารสนเทศของแต่ละโรงพยาบาลมีความแตกต่างกันทำให้บัณฑิตต้องใช้เวลาในการเรียนรู้

1.4 ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านการวิจัยในระดับมาก สอดคล้องกับ ศิราณี เกียรติแก้ว, รุจิเรศ ธนุรักษ์, และ อภรชา ลำดับวงศ์ (2551) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคได้เรียนทฤษฎีในชั้นปี 3 และ 4 ในรายวิชาชีวิตสถิติและระบาด วิชาวิจัยทางการพยาบาลและบางวิชา เช่น ฝึกปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน การพยาบาลบิดามารดา ทารกและการผดุงครรภ์ การพยาบาลผู้ใหญ่ ได้มอบหมายงานให้นักศึกษาอ่านงานวิจัยและฝึกการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ นักศึกษาฝึกทำวิจัยในรายวิชาวิจัยทางการพยาบาล แต่เนื่องจากบัณฑิตเพิ่งเริ่มทำงานต้องการการปรับตัวและยังขาดประสบการณ์ด้านการวิจัย (อังฉรา สุทธิพรณีวัฒน์, 2545) ทำให้ไม่สามารถออกแบบงานวิจัยหรือนำวิจัยไปใช้ในงานได้ นอกจากนี้บางโรงพยาบาลไม่มีพี่เลี้ยงด้านวิจัยทำให้บัณฑิตขาดพี่เลี้ยงชี้แนะจึงทำให้บัณฑิตประเมินสมรรถนะของตนเองด้านการวิจัยเพียงระดับมาก

1.5 บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ รายด้านในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากบัณฑิตได้รับการปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนสำเร็จหลักสูตร นอกจากนี้มีการปลูกฝังในรายวิชาทฤษฎีและวิชาฝึกปฏิบัติตลอดจนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การรับเข็ม รับหมวก กิจกรรมน้ำใจไมตรีที่สอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดนอมขวัญ ทวีบุรณ, ปฤศณา กุวานันท์, และ เถลิงศรี สรทรง (2549) บัณฑิตประเมินการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพในระดับดี

2. ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิต

2.1 ระดับความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลและความสามารถหมวดวิชาเฉพาะ พบว่า

2.1.1 ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล รายด้านในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนสมรรถนะของบัณฑิตด้านการคิดวิเคราะห์ในเรื่องการใช้กระบวนการพยาบาลไม่เพียงพอจึงไม่สามารถวางแผนให้การพยาบาลและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาลได้ แสดงให้เห็นว่าแม้บัณฑิตใช้กระบวนการพยาบาลมาตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 แต่ทำได้ไม่ดีนัก ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีควรพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและฝึกคิดวิเคราะห์จากกรณีตัวอย่าง ในขณะที่บัณฑิตทำงานบัณฑิตมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ลึกซึ้งกว่าขณะเป็นนักศึกษา แต่เนื่องจากการมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยตลอดจนการได้รับมอบหมายงานที่ไม่ซับซ้อน (Benner อ้างใน อัจฉรา สุทธิพรณีวัฒน์, 2545) อาจส่งผลให้ขาดสิ่งจูงใจในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (อัจฉรา สุทธิพรณีวัฒน์, 2545) ผู้บังคับบัญชาจึงมีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะด้านนี้เพียงระดับปานกลาง

2.1.2 จากผลการศึกษาผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจปานกลางต่อสมรรถนะของบัณฑิตรายด้านความสามารถหมวดวิชาเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร หมู่พยัคฆ์ และ วิไลวรรณ ทองเจริญ (2547) อาจเนื่องมาจากบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคมีประสบการณ์ทำงานเพียง 7 เดือนทำให้ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติ ประกอบกับบัณฑิตต้องปรับตัวหลายๆ ด้าน ถึงแม้ว่าขณะที่เป็นนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการพยาบาลรายวิชาเลือกเสรี (การพยาบาลเฉพาะทาง) ในชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ดีเพราะฝึกให้นักศึกษาผู้ที่มีความสนใจในการพยาบาลเฉพาะด้านนั้นๆ ได้เพิ่มพูนทักษะ แต่อย่างไรก็ตามมีนักศึกษาจำนวนหนึ่งไม่ได้ฝึกวิชาเลือกเสรีตามความต้องการเนื่องจากมีแหล่งฝึกไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่ต้องการฝึก บัณฑิตบางส่วนเมื่อไปสมัครงานไม่ได้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานการพยาบาลตามที่ตนเองเชี่ยวชาญตามรายวิชาเลือกเสรีทำให้ต้องไปเรียนรู้ในระยะแรกดังนั้นผู้บังคับบัญชาจึงมีความพึงพอใจเพียงระดับมาก

2.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงานพบว่า ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปได้ว่าผู้บังคับบัญชา

คาดหวังการปฏิบัติงานของบัณฑิตพยาบาลไว้สูง แต่เนื่องจากบัณฑิตพยาบาลปฏิบัติงานเพียง 7 เดือน บัณฑิตจึงไม่สามารถแสดงสมรรถนะด้านนี้ได้ตามที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวัง

2.2.1 ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจบัณฑิตในทักษะการสื่อสารรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางยกเว้นด้านสื่อสารด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร ได้ชัดเจนทำให้ผู้อื่นตอบสนองตามที่ต้องการซึ่งผู้บังคับบัญชามีระดับความคิดเห็นระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากบัณฑิตได้ฝึกในโรงพยาบาลของรัฐบาลและเอกชน ได้ทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานหลายสถาบันทำให้มีการเรียนรู้เพื่อจะสื่อสารกันให้เข้าใจในขณะปฏิบัติงาน

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารในงานของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจพร จึงเกรียงไกร, เพ็ญภา อุ่นสนิท, และรุจิเรศ ธนุรักษ์ (2551) ที่พบว่าการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคเรียนภาษาอังกฤษในชั้นปี 1 และชั้นปีที่ 2 เท่านั้นนักศึกษาไม่ได้เรียนต่อเนื่องถึงชั้นปีที่ 4 และแม้ว่าจะมีการเสริมภาษาอังกฤษนอกเวลาในช่วงที่มีอาสาสมัครชาวต่างประเทศมาสอน แต่มีนักศึกษาเพียงจำนวนหนึ่งที่สนใจเรียนจึงทำให้นักศึกษาบางส่วนขาดความต่อเนื่องในการฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ

2.2.2 ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจบัณฑิตด้านการบริการด้วยความเต็มใจและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมาก สืบเนื่องมาจากกรณีที่หลักสูตรฯ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจนให้นักศึกษามีทัศนคติต่อวิชาชีพ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสียสละและอุทิศตนเพื่อสังคม (คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค, 2546) ดังนั้นผู้สอนจึงได้ปลูกฝังทั้งในรายวิชานฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ โดยสอดแทรกเนื้อหาการบริการด้วยความเต็มใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ในรายวิชาต่างๆ ตลอดจนผู้สอนได้เป็นแบบอย่างผู้ให้บริการพยาบาลที่ดีแก่นักศึกษา ที่ให้การดูแลผู้ป่วยด้วยความรักเอาใจใส่ รวมถึงมีการปลูกฝังการบริการพยาบาลด้วยการทำหน้าที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากหน้าที่หลักด้วยน้ำใจที่พร้อมจะช่วยเหลือทุกเวลาด้วยความปิติยินดีที่ได้ทำ (คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค, 2546) ส่วนในกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีการปลูกฝังการบริการด้วยความเต็มใจ เช่น การบริการวิชาการสู่สังคม การออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ร่วมกับมูลนิธิพันธกิจพระพร (ไทย) ในชนบท เป็นต้น

2.2.3 ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจบัณฑิตด้านการมีภาวะผู้นำในระดับมาก ยกเว้นข้อเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของผู้ให้บริการ พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นพัฒนาคุณภาพของงานอย่างต่อเนื่องและปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าทีมหรือลูกทีมได้ซึ่งผู้บังคับบัญชาพึงพอใจระดับปานกลาง อาจเนื่องจากบัณฑิตมีโอกาสดูฝึกเป็นหัวหน้าทีมหรือสมาชิก

ทีมในแต่ละวิชาน้อย ดังนั้นผู้สอนควรเพิ่มการฝึกเป็นผู้นำขณะฝึกปฏิบัติให้แก่นักศึกษาให้มากที่สุด หรืออาจเกิดจากบัณฑิตมีประสบการณ์เพียง 7 เดือนซึ่งนับว่าเวลาสั้นที่จะฝึกการเป็นผู้นำเพราะ บัณฑิตบางส่วนหมุนเวียนไปในแต่ละตึกผู้ป่วยที่อยู่ในกลุ่มงานการพยาบาลนั้นๆ เช่น หมุนเวียนทุก 1 เดือนหรือทุก 3 เดือน

2.3 ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจบัณฑิตรายข้อในสมรรถนะด้านสารสนเทศระดับ ปานกลาง ได้แก่ ความสามารถสืบค้นข้อมูลสารสนเทศทางการพยาบาล สามารถนำข้อมูลจาก ฐานข้อมูลภายในหรือภายนอกหน่วยงานมาใช้ในการปฏิบัติงาน และสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการปฏิบัติงานได้ แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่าในหลักสูตรได้บรรจุวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล และการใช้คอมพิวเตอร์ในหลักสูตรตลอดจนเสริมชั่วโมงการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับ นักศึกษาก่อนจบหลักสูตรแต่ไม่ได้เพิ่มสมรรถนะของบัณฑิตเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามหาก พิจารณาในอีกประเด็นจากการที่บัณฑิตมีทักษะในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ระดับที่ไม่น่า พึงพอใจจึงน่าจะส่งผลต่อการสืบค้นแหล่งข้อมูลหรือฐานข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้บาง หน่วยงานมีการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์เฉพาะงานเอกสาร เช่น มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการ พิมพ์งานเท่านั้นและไม่มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เหมาะสม (อัจฉรา สุทธิพรณีวัฒน์, 2545) ส่งผลให้มีการนำข้อมูลมาใช้ในการปฏิบัติงานไม่มากนักหรือเนื่องจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปใน แต่ละโรงพยาบาลอาจมีความแตกต่างจากสิ่งที่บัณฑิตได้เรียนมา ประกอบกับการทำงานประจำที่มี ภาระงานมากทำให้บัณฑิตเรียนรู้ด้านสารสนเทศไม่เต็มที่ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อสมรรถนะด้าน สารสนเทศของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาจึงมีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะด้านสารสนเทศของ บัณฑิตเพียงระดับปานกลาง

2.4 จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิต ด้านการวิจัยรายข้อในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยใช้เหตุผล การให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อการปรับปรุงงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ ปญฺญทรี พวงสุวรรณ (อ้างใน กนกพร หมูพยัคฆ์ ถนอมขวัญ ทวีรุจน์ วิไลวรรณ ทองเจริญ, และปฤศณา ภูวนันท์, 2549) ซึ่งผู้บังคับบัญชาประเมินว่า บัณฑิตมีสมรรถนะด้านการวิจัยระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์เมคคอร์ด- มิคมีประสบการณ์ในการทำวิจัยในขณะเรียนน้อยและเป็นการทำวิจัยรายกลุ่ม ดังนั้นเมื่อบัณฑิตไป ทำงานจึงขาดความมั่นใจในการทำวิจัยด้วยตนเอง เหตุผลอีกประการ คือ ในปีแรกของการทำงาน เป็นระยะเริ่มทำงานพยาบาลประจำการ บัณฑิตจึงสนใจในการปฏิบัติกรพยาบาลในสาขานั้นๆ มากกว่างานวิจัย เหตุผลประการสุดท้าย คือ การมีประสบการณ์น้อยอาจทำให้การคิดวิเคราะห์ ปัญหาอย่างเป็นระบบตลอดจนการนำผลวิจัยมาใช้ปรับปรุงงานมีน้อย

2.5 ผลการวิจัยพบว่าผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจพร จึงเกรียงไกร, เพ็ญญา อุ่สนนิท, และ รุจิเรศ ธนบุรี (2551) อาจเนื่องจากในปณิธานของมหาวิทยาลัยพายัพเน้นที่จะบริการ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคมีคติพจน์ (Motto) คือการมีน้ำใจไมตรีที่สอง ซึ่งมาจากคำสอนในพระคัมภีร์สอนเรื่องการทำงานให้มากกว่าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยน้ำใจและยินดีในการช่วยเหลืองานนั้นและในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้กับบัณฑิตรุ่นนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน ได้แก่ ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจคุณค่าของชีวิตความเป็นมนุษย์ มีคุณธรรม จริยธรรม รักษาจรรยาบรรณและมาตรฐานของวิชาชีพ ซึ่งนักศึกษาได้รับการปลูกฝังตลอดระยะเวลาการศึกษา 4 ปี โดยผู้สอนได้สอดแทรกจรรยาบรรณวิชาชีพในรายวิชาทฤษฎีและในรายวิชาฝึกปฏิบัติโดยจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาเรียนรู้เรื่องราวชีวิตจากผู้ป่วย นักศึกษาจะเกิดความเมตตาสงสารและต้องการช่วยเหลือผู้ป่วย นอกจากนี้มีการประเมินผลนักศึกษาด้านเจตคติ การมีคุณธรรมและจริยธรรมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับหน่วยงาน

โรงพยาบาลควรมีการจัดระบบพี่เลี้ยงเพื่อสอนงานให้กับบัณฑิตพยาบาลภายหลังสำเร็จการศึกษา (residency training) เป็นเวลา 1 ปี เพื่อให้พยาบาลใหม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ (สภาการพยาบาล, 2552)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับสถาบัน

สถาบันการศึกษาคควรเพิ่มเติมในประเด็นต่อไปนี้

1. สถาบันควรกำหนดสมรรถนะของบัณฑิตตามระดับชั้นปีเพื่อใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา
2. จัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งรายวิชาทฤษฎีและวิชาฝึกปฏิบัติ เน้นการคิดวิเคราะห์ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้
3. เพิ่มเติมสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลโดย
 - 3.1 ในกระบวนการเรียนการสอนให้มีการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติหรือเพิ่มกรณีศึกษาที่ซับซ้อนและเน้นการคิดเชิงระบบมากขึ้น

3.2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในวิชาทฤษฎีโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและฝึกคิดวิเคราะห์จากกรณีตัวอย่าง

3.3 จัดการเรียนรู้อในการฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกคิดวิเคราะห์กรณีตัวอย่างเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่เรียนให้มากขึ้นหรือใช้รูปแบบผังความคิดแทนการเขียนแผนการพยาบาลแบบเดิม อาจทำให้นักศึกษาคิดอย่างเป็นระบบและสามารถคิดเชื่อมโยงได้มากขึ้น

3.4 ทบทวนเกี่ยวกับการจัดการฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาลและเลือกโรงพยาบาลที่มีผู้ปวยมีความหลากหลายและจัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยการพยาบาลเฉพาะทาง

4. พัฒนาสมรรถนะด้านทักษะการสื่อสาร โดย

4.1 ให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกการนำเสนอต่อหน้าที่ประชุม

4.2 เสริมแรงทางบวกเพื่อให้นักศึกษามีส่วนในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนให้มากขึ้น

4.3 กระตุ้นให้นักศึกษาตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนสำคัญของกลุ่มขณะที่มีการนำเสนอในงานในกลุ่มหรือในชั้นเรียน

4.4 ใช้รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายและเพิ่มการซักถามระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

4.5 ควรมีการนำเสนอในงานในกลุ่มที่มีจำนวนคนมาก เพื่อจะได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้น เช่น จัดให้นำเสนอระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติงานในรายวิชาเดียวกัน จากเดิมที่มีการนำเสนอเฉพาะในกลุ่ม 8 คนเป็นการนำเสนอระหว่างกลุ่มย่อย และในบางรายวิชาควรฝึกนำเสนอร่วมกับบุคลากรในโรงพยาบาลหรือต่างสถาบัน

5. พัฒนาทักษะการมีภาวะผู้นำ โดย

5.1 ฝึกบ่มจิตในทุกชั้นปีให้หมุนเวียนเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อฝึกให้มีภาวะผู้นำตามศักยภาพของนักศึกษาในแต่ละชั้นปีโดยไม่ต้องรอไปฝึกเฉพาะในวิชาบริหารในชั้นปีที่ 4 เท่านั้น

5.2 เพิ่มกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาวะผู้นำให้นักศึกษาทุกคนได้มีโอกาสเข้าฝึกอบรมภาวะผู้นำ

6. พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร โดยจัดโครงการระยะสั้นพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 เนื่องจากไม่มีวิชาภาษาอังกฤษในชั้นปีที่ 3 และ 4

7. พัฒนาสมรรถนะด้านสารสนเทศ โดยมอบหมายงานให้นักศึกษาได้มีการสืบค้นข้อมูลที่อ้างอิงได้ตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้นและติดตามงานของนักศึกษาเพื่อประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตจากผู้ใช้บริการด้านสุขภาพ เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาปรับปรุงให้บัณฑิตมีสมรรถนะตามที่ผู้ใช้บริการด้านสุขภาพต้องการ
2. ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพพร้อมด้วยทั้งกลุ่มบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาเพื่อให้เข้าใจข้อมูลที่ลึกซึ้งขึ้น โดยเฉพาะความแตกต่างของระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะบัณฑิตทั้งของบัณฑิตและของผู้บังคับบัญชา

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

แบบสอบถามผู้บังคับบัญชา บางชุดมีข้อมูลไม่สมบูรณ์และผู้วิจัยไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอีกครั้งได้ เพราะทางหัวหน้าฝ่ายการ โรงพยาบาลจะเป็นผู้มอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมิน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยให้ระบุชื่อผู้บังคับบัญชาในแบบสอบถาม